

FREDRIK REINFELDT:

Århundradets skattereform närmar sig ånyo

Det behövs en tredje större omläggning av skattesystemet under 90-talet och den måste helt inriktas på att sänka skattetrycket. Antalet beskattningsnivåer måste minskas. Skattesystemet får inte heller användas för att omfördela ägandet.

Allt utnyttjande av offentliga tjänster måste innehålla ett visst inslag av egen riskpremie. Det är inte liktydigt med att stora grupper ställs utanför välfärdsystemen i brist på egna medel.

Civilekonom Fredrik Reinfeldt är moderat riksdagsman och ledamot av Moderata Ungdomsförbundets förbundsstyrelse.

Bo Lundgren, skatteutskottets tidigare vice ordförande, har med bestämda kliv trätt in i sin nya roll som biträdande finansminister med skattepolitiken som särskilt ansvarsområde. Lundgren och finansminister Wibble skall som representanter för partierna bakom det ekonomisk-politiska programmet Ny start för Sverige genomföra omläggningen från den fallna tredje till den av Bildt fastslagna enda vägen. Höstens regeringsförslag innebär att flera steg i rätt riktning tas. Den stegvisa avtrappningen av förmögenhetsbeskattningen till 1994, sänkningen av arvs- och gåvobeskattningen, kapitalskattesänkningen från 1/1 1993 och ett avskaffande av den allmänna löneavgiften i arbetsgivaravgiften är bara några exempel på den flora av förslag som lagts fram. De visar inte bara på regeringens ambition att sänka skatter utan att dessutom inleda strategiskt med dem som direkt hämmar företagande och privat sparande i landet.

Samtidigt finns det orosmoln på himlen. Kostnaden för de ovan nämnda skattesänkningarna motsvarar inte ens tillsammans kostnaden för regeringens dyraste skattesänkingsförslag, att sänka del av den generella momsskattesatsen på restaurang- och hotelltjänster och inrikes persontransporter. Regeringens dyraste karamell är alltså en sänkning av en konsumtionsskatt. Det kan naturligtvis försvaras med att den via skatteomläggningen fördubblade turistmomsen har haft mycket skadlig inverkan på den svenska turistnäringen. Inom ett mycket snävt definierat skattesänkingsutrymme borde dock medlen ha använts för ytterligare sänkningar av t ex arbetsgivaravgiften.

Det är också mycket märkligt att Bengt

Westerberg ständigt och återkommande sett sig kallad att agera som det svenska världsrekordhöga skattetryckets främste försvarare. Insikterna från Ny start för Sverige om skattetryckets hämmande inverkan på den svenska tillväxten synes som bortblåsta.

Kritiken mot (s) och (fp):s skatteuppgörelse kvarstår. Det räcker inte att göra i och för sig motiverade partiella omläggningar av skattesystemet inom ramen för dagens skattetryck. Arbetet med att sänka skattetrycket måste överordnas allt annat.

Skattefrågan ideologisk

Moderata samlingspartiets förhållande till skattefrågan är en mycket speciell kärlekssaga. Likt inget annat parti betonar moderaterna skattepolitikens ideologiska förtecken. Skattetryckets storlek och den enskilda individens möjligheter att påverka sin egen vardag tvinnas tätt samman. Där andra partier ser skatterna som ett trist finansieringsinstrument alternativt ett sätt att straffa misshagliga grupper eller individer, där ser moderaterna skatternas storlek som vattendelaren mellan den politiska staten och det civila samhället. Varje sänkning av en aldrig så liten och betydelselös skatt, blir därför ytterligare ett steg i förstörandet av det civila samhället, där våra egna idéer får sättas före diffusa behov hos starka intressegrupper.

Moderaterna kan därför aldrig acceptera 1991 års skatteomläggning som ens ett steg i rätt riktning. Det kommer att behövas en tredje större omläggning av skattesystemet under 90-talet. Tredje gången gillt för århundradets skattereform inom loppet av bara trettio år. Den första från 1971 präglades av de då starka

vänstervindarna och hade en fördelningspolitisk profil. Den nyss genomförda försökte rätta till den första genom att främst sänka marginalsatterna. Den tredje måste helt inriktas på att sänka skattetrycket.

Sänk skattetrycket

Utgångspunkten måste vara skattetrycket i våra närmaste konkurrentländer och utvecklingen mot EG-harmoniserade skatter. Det finns ingen enhetlig sanning, åtminstone inte ännu, för vad som kallas

Moderaterna ser skatternas storlek som vattendelaren mellan den politiska staten och det civila samhället.

Europas skatter. De olika EG-länderna har alla inbördes olika skattesystem. Det som skiljer, eller för att använda Ingvar Carlssons egna ord, gör Sverige unikt, är att vi har mycket högre skatter överallt. Det går inte i en alltmer internationaliserad värld, med allt friare och öppnare marknader i Europa att behålla ett starkt avvikande skattetryck. Kapital främst men också arbetskraft och bearbetade varor blir allt rörligare. Avstånd krymper och informationen förbättras vilket gör att stora som små konsumenter kommer att bli svårflirtade.

Ständiga höjningar av skattetrycket har alltför lättvindigt likställts med att välfärden har vuxit i takt med skattetrycket. Problemet är snarare att våra många skatter i sig skapar problem. Höga skatter är kostnadsdrivande då företag måste höja sina priser för att kunna betala dem. Skatterna driver också på lönekrav när växande

de skatteklar förvandlar bruttolönehöjningar till nettosmulor.

Det osynliga skattetrycket

Samtidigt kommer moderaterna att möta en stor oförståelse för kraven på skattesänkningar från många väljare. Rädslan för att sänkta skatter medför besparingar som drabbar enskilda är stor. Det förstärks när stora grupper inte uppfattar skatterna som nämnvärt betungande. 80–85 % av inkomsttagarna betalar bara kommunal inkomstskatt. Eftersom inte

Alla ser problemen men ingen gör kopplingen till de dolda skatterna.

arbetsgivarnas kostnader för sociala avgifter är synliga för arbetstagarna, upplever de att de får ut stor del av sin lön netto. Överflyttningen från öppen till dold beskattning i skatteomläggningen har ytterligare förstärkt skattetryckets osynlighet. Alla ser problemen men ingen gör kopplingen till de dolda skatterna. Den förenklade självdeklarationen i all ära men den symboliserar tydligt det osynliga skattetrycket. Två kryss och en underskrift, sedan är det klart. Vad är det för krångligt med det?

Vägen bort från högskattensamhället

Det kommer att krävas pedagogiska talanger att genomföra den nödvändiga omställningen. Den bör göras i tre samtidiga och parallella steg.

1. Minska antalet beskattningsnivåer.

Varje beskattningsnivå skapar ökade behov och nya projekt som måste finansieras med ökade skatter. Landstingsskatten måste avskaffas och inte ersättas av några regionparlament med beskattningsrätt. Sjukvården finansieras via en obligatorisk sjukvårdsförsäkring.

Kyrko- och stiftsskatten avskaffas när kyrkan skiljs från staten. Efter folkbokföringens flyttning finns inget försvar ens för den kvarvarande dissenterskatten för dem som lämnat svenska kyrkan.

Kommunskatterna behålls för över-skådlig framtid fast i bantad form. Stora delar av kommunbudgetarnas utgifter för skola och barnomsorg utbetalas tillsammans med delar av dagens statsbidrag direkt till medborgarna. Den verksamhet som blir kvar i kommunal regi kan i allt högre utsträckning avgiftsfinansieras.

Statsbudgetens finansiering avgränsas alltmer till skatter på konsumtion och punktskatter och avgifter som motiveras av utgifter för t ex miljöstörande verksamhet eller skadliga produkter.

2. Skattesystemet – ingen grund för fördelningspolitik.

Egendomsskatter och progressiviteten i statsskatten beskattar välbeställda med det uttalade syftet att göra dem fattigare. Det är ett märkligt resonemang. Skatter kan accepteras för att finansiera offentliga kostnader och för att garantera alla ett socialt skyddsnät. De kan också accepteras för vissa former av konsumtionsstyrning, bl a när det gäller punktskatter på sprit eller för att täcka kostnader som följer av skador på allmänna nyttigheter i vår omvärldsmiljö. När politiker gör sig till domare över ägandets fördelning i samhället och efter eget godtycke använder

skattesystemet för att omfördela ägandet skadar det dock skattesystemets trovärdighet.

När finansieringskällan politiseras uppfattar enskilda medborgare det som att systemet slår blindt. Skatter höjs godtyckligt för att tillfredsställa tillfälligt förhärskande uppfattningar om vad som anses vara acceptabla förmögenheter.

Det bästa sättet att driva fördelningspolitik är att skapa ekonomisk tillväxt som skapar utrymme för nya anställningar och reala lönehöjningar och att sänka kommunalskatterna.

3. Riskpremie och enskilt sparande.

Politiker måste sluta se sig själva som jultomten som av ren snällhet delar ut gåvor till människorna. Allt utnyttjande av offentliga tjänster måste innehålla ett visst inslag av egen riskpremie. Det är inte liktydligt med att stora grupper ställs utanför välfärdssystemen i brist på egna medel. När vi får betala med egna pengar, om än aldrig så lite, ökar vårt intresse för vad som ges för pengarna.

Det enskilda sparandet måste förbättras. Det görs bäst genom större strukturförändringar av främst pensionssystemet. Det skall vara naturligt att spara en del av inkomsten för att trygga försörjningen på äldre dagar.

Politiker måste sluta se sig själva som jultomten som av ren snällhet delar ut gåvor till människorna.

Det uteblivna systemskiftet

Med ett skattetryck på en bra bit över 50 % kan ingen med bästa vilja i världen påstå att Sverige har genomgått ett systemskifte. Mindre justeringar och symbolbeslut för att peka på att allting inte längre är socialdemokratisk politik räcker inte. Det är dags att börja skissa på nästa århundrades skattereform.